

במדינה

העם

אחרי

ההיסוס הגדול

סוף-סוף החליט משה דיין. ההיסוס הגדול — שבהשוואה אליו נראית הסגנותו של לוי אשכול ערב מלחמת ששת-הימים כשיא ההחלטיות התקיפה — הגיע לקיצו. היתה לכך תוצאה חיובית אחת: גם אלה שהצטערו על כך, גם אלה ששמחו, יכלו להפנות את מחשבותיהם לנושאים הגדולים, שסיכסוכי-הצמרת של מע"י דחקו אותם ל־קרי־צחית.

הנושאים של מערכת-הבחירות התבהרו, ויחד איתם החזית: מימין — גוש לאומני קרי־צוני, הדוגל בסיפוח; במרכז — הברית ה־בלתי־טבעית של רפ"י—מפא"י—אחדות-העם—בודה—מפ"ם, שגם מצעה פונה אל הלאומנות הטיפוחיסטית, אם כי במונחים מתחמכים; ו־משמאל — קומוניסטים אדוקים או אדוקים פחות.

באיזה שהוא מקום, כשהם מסרבים לשייך את עצמם למפה הישנה הזאת, מצויים אור־חיים המבקשים לשמור על דעה צלולה, ה־מאמינים שאפשר להשיג שלום תוך שמירת ביטחונה של ישראל, והשואפים למנוע ה־רוקנות הדפוסים הדמוקראטיים מתוכנם. אלה הם ניצן של כוח רעיוני חדש. קשה להעריך את כוחם הפוליטי, בתוך ההמולה הכללית. אם לא יטושטשו קווי ההתמודדות עד לבחירות, ייתכן שב־29 באוקטובר אפשר יהיה לקבוע כי שנות-המשבר-ההחרדה הולידו כוח של ממש, המסוגל לשנות את פני ה־מפה הישנה.

מנגנון החושך

פוחדים

מאיסר?

העיתונאים שעלו במדרגות הבית ברחוב יהודה הלוי בתל־אביב, בשבוע הראשון של פברואר 1953, ציפו להודעה סנסציונית של מאיר יערי על גירושו של משה סנה מ־מפ"ם. הגברים שהתודרו בפרוזדורים וב־

חבר קיבוץ שריד נתן פלה, שנועד עם ה־שנים להתמנות מזכירה המדיני של מפ"ם. הוא לא סיפר לאורחיו על הסיכסוכים ה־פנימיים בין הנהגת המפלגה לבין הסיעה ה־שמאלנית בראשותו של סנה. בפיו היתה הודעה סנסציונית יותר: אנשי הביטחון של הקיבוץ הארצי גילו מכשיר-האזנה שהוטמן במגירת שולחנו של מאיר יערי. שלושה לילות ארכו במשרד הסגור — עד שבלילה הרביעי תפסו את שני הסוכנים שבאו להח־ליף את סוללות המכשיר.

המכשיר עצמו הוצג בפני העיתונאים:



הראש ה־"עד המישמר" אחרי המסח הראשון —



המיקרופון שנשלת בחדרו של יערי — פחד מזר של המשלה

הוא היה בגודל קופסת סיגריות, מתוצרת ארצות-הברית. למעשה: תחנת שידור זעיר, שהשידרה לטווח של שני קילומטרים. ג'ודו בקורם רעיוני. השבוע חזר ה־מכשיר הזעיר לחדשות. כמו פרשיות סתר (המשך בעמוד 18)

שידורי
העולם הזה — כוח חדש
בטלביזיה וברדיו
ראה מודעה בעמוד 18

מדרגות לא עוררו את תשומת לבם. כי ה־בית הישן, בו שכנה מזכירות הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר, המה תמיד מזכירות-חוק, גויבריימשקים ועסקנים למיניהם. אך הגברים שהסתובבו בפרוזדורים, אותו בוקר, לא היו עסקנים. הם רוכזו ממשקי השומר הצעיר ברחבי הארץ, היוו "קבוצה מקובצת" — קומנדו לביצוע משימה מוג־דרת. כפי שהגדרים העולם הזה (797), ש־דיווח או על אותו מאורע: "בני משקים שנשלחו, בעבר הלא רחוק, לעסוק בפלמ"ח, בהגנה, בש"י (שירותי ידיעות)". בתוך חדרו של מאיר יערי, שדלתו נש־אה את המספר 1, קיבל את פני העיתונאים

* שעברה ביתניים לבניין מפואר בן אר־בע קומות, בצפון תל־אביב.



הסכם מתחת לשולחן

ההסכם המפתיע שהושג בסוף השבוע שעבר למניעת הפילוג היה למעשה הס־כס שמתחת לשולחן. גם דיין ופרס, וגם גולדה וספיר קיבלו את ההסכם ללא התייעצות עם חבריהם. בתמונה: דיין בישיבת מרכז רפ"י, כשחבריו פושטים את רגליהם מתחת לשולחן.

של המדינה חמור מאוד. אי אפשר ללכת לפילוג. מוכרחים לגמור איתם.

מישחק

ברולטה רוסיית

מה קרה למשה דיין שנכנע פית־אום?

דיין הוא איש מסוכח מאוד. הוא ישב ועשה חשבון שטוט בעורת נייר ועיפרון, לו נתן ביטוי בישיבת מרכז רפ"י כש־אמר: "אילו היה לנו סיכוי לזכות ב־16 מנדטים בכנסת, לא היתה סתירה בין שתי השאלות..."

חשבונו של דיין היה כי אם יפרוש ויעמוד בראש רשימה עצמאית הוא לא יוכל להגיע למצב בו יוכל להרכיב את הממשלה הבאה. אפילו היה זוכה בנצחון עצום ורשימתו היתה מקבלת 30 מנדטים, הרי כל מה שיכול היה לעשות הוא לעמוד בראש קואליציה, לה היו מובטחים 64 קולות בכנסת.

במיקרה כזה היה גחיל יורד ל־15 מנדטים והמפד"ל ל־9. יחד עם קולותיהם של שני פלגי אגודת-ישראל (6 מנדטים) והלרי ברלים-העצמאיים (4) היה משיג רוב של 64 קולות.

אבל אז היה ברור כי לא יוכל לזכות באף קול נוסף מנציגי המערך, שכן היה נערך טיהור בקרב כל אהדיו שם. בקר־אלציה כזאת הוא היה שבו לבידי בגין בקו מדיני קיצוני, בידי הליברלים-העצמאיים בעניינים סוציאליים, בידי המפד"ל בענייני שבת ובידי אגודת-ישראל בעניין ניתוחי־מתים.

זה מה שהרתיע אותו.

לעומת זאת, עשה דיין את החשבון, אם הוא נשאר בעבודה, שמורה לו עדיין אותה אופציה ביום שאחרי הבחירות. במיקרה כזה שמורים לו קולות 9 נציגי רפ"י ב־כנסת, כשהוא יכול לסמוך על עוד 5 מ־אנשי המערך שיפרשו יחד עימו. יחד עם 26 המנדטים שיקבלו גחיל והמרכז החופשי, 11 המנדטים של המפד"ל, 6 של אגודת־ישראל וסאג"י, 4-5 של ל"ע והשלושה ב־ישראליים-העצמאיים, רובם מוכנים לרכ־

גוריון — הוא יוכל למחרת הבחירות ל־הרכיב את אותה קואליציה של 64 קולות הכרחיים.

החלטה על פילוג היתה עבור דיין מישחק ברולטה רוסיית, בה יש כדור אחד בתוף מחסנית האקדח והמשחק לוחץ על ההדק כשהקנה מכוון אל ראשו, מבלי שידע אם יש כדור בקנה או לא. דיין אינו משחק ברולטה רוסיית. הוא ידע שאם ייכשל ב־איזה שהוא מקום, יבשר הדבר את סוף ה־קאריירה הפוליטית שלו.

לעומת זאת אין הוא מססיד דבר אם הוא נשאר בעבודה. הוא הבטיח שיישב בשקט כל זמן שגולדה חיה, סילק את המ־זימות של ספיר לסלקו, והשאיר לעצמו את כל האפשרויות פתוחות להתמודדות על השליטון וירושתה של גולדה מאיר בבוא הזמן.

לכן לא נתן דיין שחבריו ידחפו אותו לקראת פילוג. הוא שיחק את המישחק מעמדה בה לא היה מוכן לסכן דבר.

המפסיד :

עם ישראל

אף אחד לא הפסיד מההסכם בין רפ"י והעבודה, ואף אחד לא הרחיב. מי שנפגעו באופן אישי היו שריהחוק אבא אבן, שאיש לא התחשב עוד בעמדותיו ה־מדיניות, וסגן ראש-הממשלה יגאל אלון, שנוצא מחוץ לתמונה, לא שותף בהתייע־צויות ונדחק לקרן זחית.

הטעיף בהסכם הקובע כי לא יועברו תחומים בהם עוסק כיום שריהביטחון לש־רים אחרים, מגביל בעצם את עלייתו של יגאל. כמו במאבק על ירושת אשכול כן גם הפעם, מכר אותו חברו למפלגה, ישראל גלילי, שבישל את ההסכם יחד עם גולדה. יגאל מבין את חומרת מצבו הנוכחי, שוקל עתה מחדש אפשרויות של פרישה. היחיד שהפסיד כתוצאה מההסכם היה עם ישראל, שדיין ציטט בו במשך חודשים ארוכים. עברו הצניבו את העתיד בצורת ממשלה שמדיניותה המוצהרת תהיה סיפוח והתנחלות, העלולה להציעו לקראת מלח־מה חדשה ושאינה מוכנה לנקוף אצבע ל־הנכר השלום.